

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas klimata politika jaunajā pasaules kontekstā

Dr. Oec. Ilze Prūse
Klimata pārmaiņu
departamenta direktore

2017.gada 31.marts, Rīga
«Latvijas gatavība klimata pārmaiņu izaicinājumiem»

ledzīvotāju drošai dzīvei uz
Zemes nepieciešama klimata
pārmaiņu ierobežošanai

Tautsaimniecības meklē
jaunus attīstības dzinulus
un iespējas

Nepieciešamība!

PARIS2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

Visas pasaules
valstis vienojušās
Parīzes nolīguma
ietvaros!

Iespēja!

Izmantojamo resursu
apjoms ir ierobežots,
sevišķi neatjaunojamo.

Ir pieejami daudzi
tehnoloģiskie risinājumi

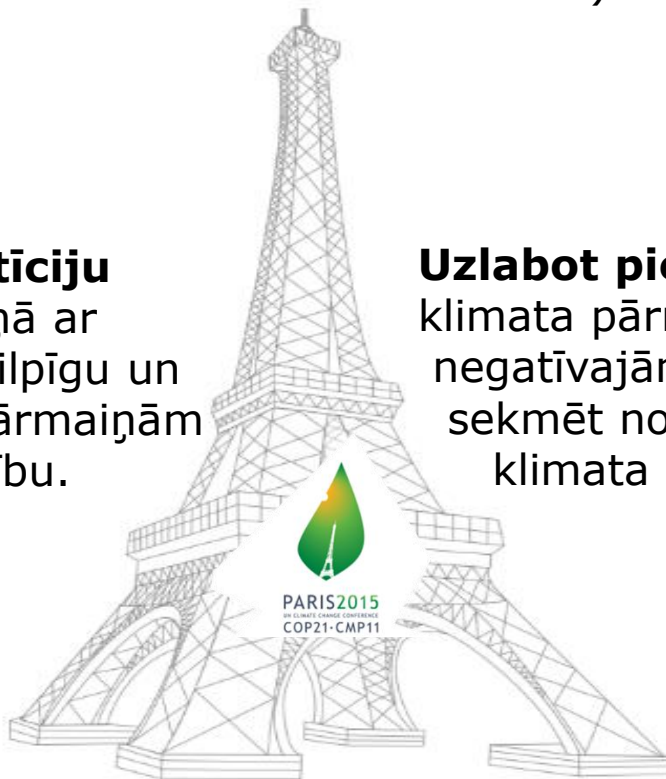

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Parīzes nolīguma mērķi

Noturēt pasaules vidējās
temperatūras pieaugumu būtiski
zem **2°C robežas** (un censties to
ierobežot 1.5°C robežās).

Sekmēt **investīciju
novirzi** saskaņā ar
oglekļa mazietilpīgu un
pret klimata pārmaiņām
noturīgu attīstību.

Uzlabot pielāgošanos
klimata pārmaiņu
negatīvajām ietekmēm un
sekmēt noturīgumu pret
klimata pārmaiņām.

Sasniegt **līdzsvaru starp** antropogēnajām
**siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijām un SEG
emisiju uztveršanu** 21.gs. II pusē.

Parīzes
nolīgums no
2021.gada
aizstās **Kioto
protokolu**.

Parīzes
nolīgums **stājās
spēkā jau
2016.gada
4.novembrī**.

Parīzes
nolīgumu ir jau
**ratificējušas
140 valstis,
t.sk. Latvija**.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Parīzes nolīguma ietekme

Pateicoties Parīzes nolīgumam, pasākumus klimata pārmaiņu ierobežošanai un pielāgošanās klimata pārmaiņām nodrošināšanai veiks **ne vien Latvija un citas ES dalībvalstis, bet pilnīgi visas pasaules valstis!** Tā rezultātā savukārt:

- **Klimata pārmaiņu ierobežošana beidzot patiešām kļūs iespējama!**
- Izlīdzināsies ES iekšienē un ārpus ES noteiktās prasības un, izlīdzinoties tautsaimniecības attīstību ietekmējošajiem nosacījumiem, **paaugstināsies ES, t.sk. Latvijas, globālā konkurētspēja.**
- Latvijas un citu ES valstu komersantiem un organizācijām, kam ir pieredze klimata politikas pasākumu plānošanā un ieviešanā, t.sk. energoefektivitāte un atjaunojamie energoresursi, vai kas ir attīstījuši šim mērķim piemērotas tehnoloģijas, būs **ievērojami plašāks noieta tirgus un attīstības iespējas.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Pārmaiņas jau ir jūtamas!

- **Aizvien vairāk valstu** izstrādā un īsteno plānus SEG samazināšanai un pielāgošanās klimata pārmaiņām veicināšanai.
- Ķīna izrāda līderību klimata pasākumu ieviešanā un aktīvi rīkojas Parīzes nolīguma ieviešanai, t.sk. izdarot spiedienu uz ASV.
- Klimata rīcības portālā (NAZCA) **2138 uzņēmumi, 2508 pilsētas, 209 reģioni, 238 sabiedriskās organizācijas un 479 investori** ir apņēmušies īstenot klimata pārmaiņas ierobežojošus vai pielāgošanos klimata pārmaiņām veicinošus pasākumus (kopumā 12 549!).
- 2015.gadā pasaulē enerģētikā uzstādītajās jaunajās jaudās pirmo reizi pasaules vēsturē **dominēja atjaunojamos energoresursus izmantojošas iekārtas** (nevis fosilo energoresursu).

PARIS PLEDGE FOR ACTION

As cities, regions, businesses, investors, civil society groups, trade unions and other signatories, coming from every sector of society and every corner of the world, we realize that dangerous climate change threatens our ability and the ability of future generations to live and thrive in a peaceful and prosperous world. We also realize that taking strong action to reduce emissions can not only reduce the risks of climate change but also deliver better growth and sustainable development.

As a result, we the undersigned, affirm our strong commitment to a safe and stable climate in which temperature rise is limited to under **2 degrees** Celsius.

In support of this, we welcome the adoption of a new, universal climate agreement at COP 21 in Paris, which is a critical step on the path to solving climate change. We pledge our support to ensuring that the level of ambition set by the agreement is met or exceeded.

We will do this by taking concrete steps now, and without waiting for the entry into force of the agreement in 2020, both individually and cooperatively, to reduce greenhouse gas emissions to a safe level and build resilience against those changes already occurring.

We will look back at this moment as our turning point, when the transition to a low-emission and climate resilient economy became inevitable, irreversible and irrevocable. We must, we can and, together, we will solve climate change.

Mainās cilvēku paradumi! Mainās komersantu rīcība! Mainās politikas!

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eiropas Savienība īsteno ceļa karti virzībai uz oglekļa mazietilpīgu attīstību

ES kopš 2013. gada
ievieš visaptverošu
klimata politiku, kas
virzīta uz vismaz 80% SEG
emisiju samazināšanu līdz
2050.gadam salīdzinājumā
ar 1990.gadu

-20%

- 21% ES ETS*
un -10%
ne-ES ETS
līdz 2020

vismaz -40%

- 43% ES
ETS un
-30% ne-
ETS
līdz 2030

...
līdz
2040

- 80% līdz 95%
līdz 2050

- 2008.gadā apstiprināta **Eiropas Klimata un enerģētikas pakotne** 2020.gadam
- 2011.gadā apstiprināts **Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni** 2050. gadā
- 2014.gadā apstiprināts **Eiropas Klimata un enerģētikas politikas satvars 2030.gadam (KEPS2030)**. 2016.gada rudenī sākās sarunas par ES kopējā mērķa sadali starp dalībvalstīm.

* ETS – Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma

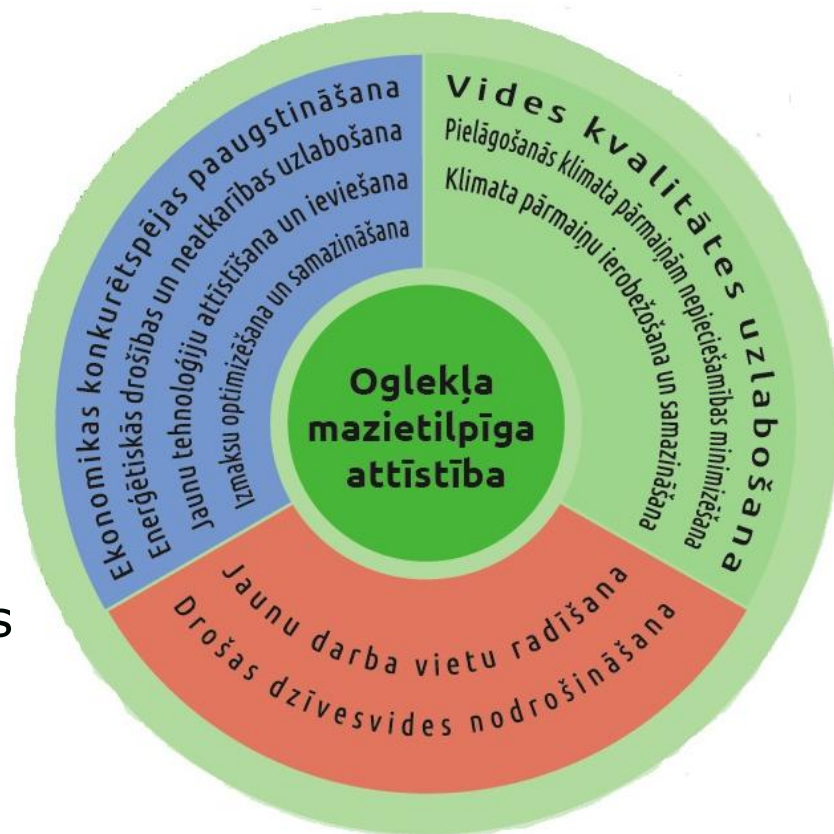

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kas ir oglekļa mazietilpīga attīstība?

Oglekļa mazietilpīga attīstība (*low carbon development*) jeb **OMA** – nozīmē pāreju uz oglekļa mazietilpīgu ekonomiku – ekonomiku, kas rada minimālas siltumnīcefekta gāzu (SEG), sevišķi oglekļa dioksīda (CO₂), emisijas, kā arī saglabā un vairo CO₂ piesaisti.

Pārdomāti īstenotai **OMA var būt ne vien pozitīva ietekme uz klimatu un vidi, bet arī uz ekonomiku un sociālo sfēru.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kā atpazīt oglekļa mazietaipīgu attīstību?

**Iekšzemes kopprodukta (IKP) pieauguma pastāvīga
atsaiste no SEG emisiju pieauguma** – nacionālās
ekonomikas izaugsme un attīstība, balstoties uz SEG emisiju
samazināšanu vai SEG emisiju nepalielināšanu.

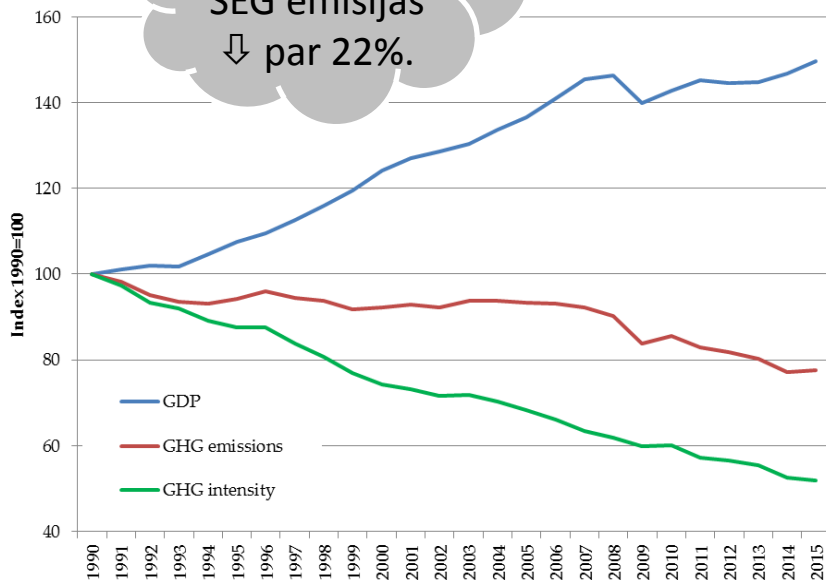

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vai oglekļa mazietilpīga attīstība ir iespējama?

Jā!

ES IKP ↑ par
50%, bet
SEG emisijas
↓ par 22%.

Since 2000, More Than 20 Countries Have Reduced Annual GHG Emissions While Growing Their Economies

COUNTRY	CHANGE IN CO ₂ (2000–2014)	CHANGE IN GDP (2000–2014)
Austria	-3%	21%
Belgium	-12%	21%
Bulgaria	-5%	62%
Czech Republic	-14%	40%
Denmark	-30%	8%
Finland	-18%	18%
France	-19%	16%
Germany	-12%	16%
Hungary	-24%	29%
Ireland	-16%	47%
Netherlands	-8%	15%
Portugal	-23%	1%
Romania	-22%	65%
Slovakia	-22%	75%
Spain	-14%	20%
Sweden	-8%	31%
Switzerland	-10%	28%
Ukraine	-29%	49%
United Kingdom	-20%	27%
United States	-6%	28%
Uzbekistan	-2%	28%

Sources: BP Statistical Review of World Energy 2015; World Bank World Development Indicators

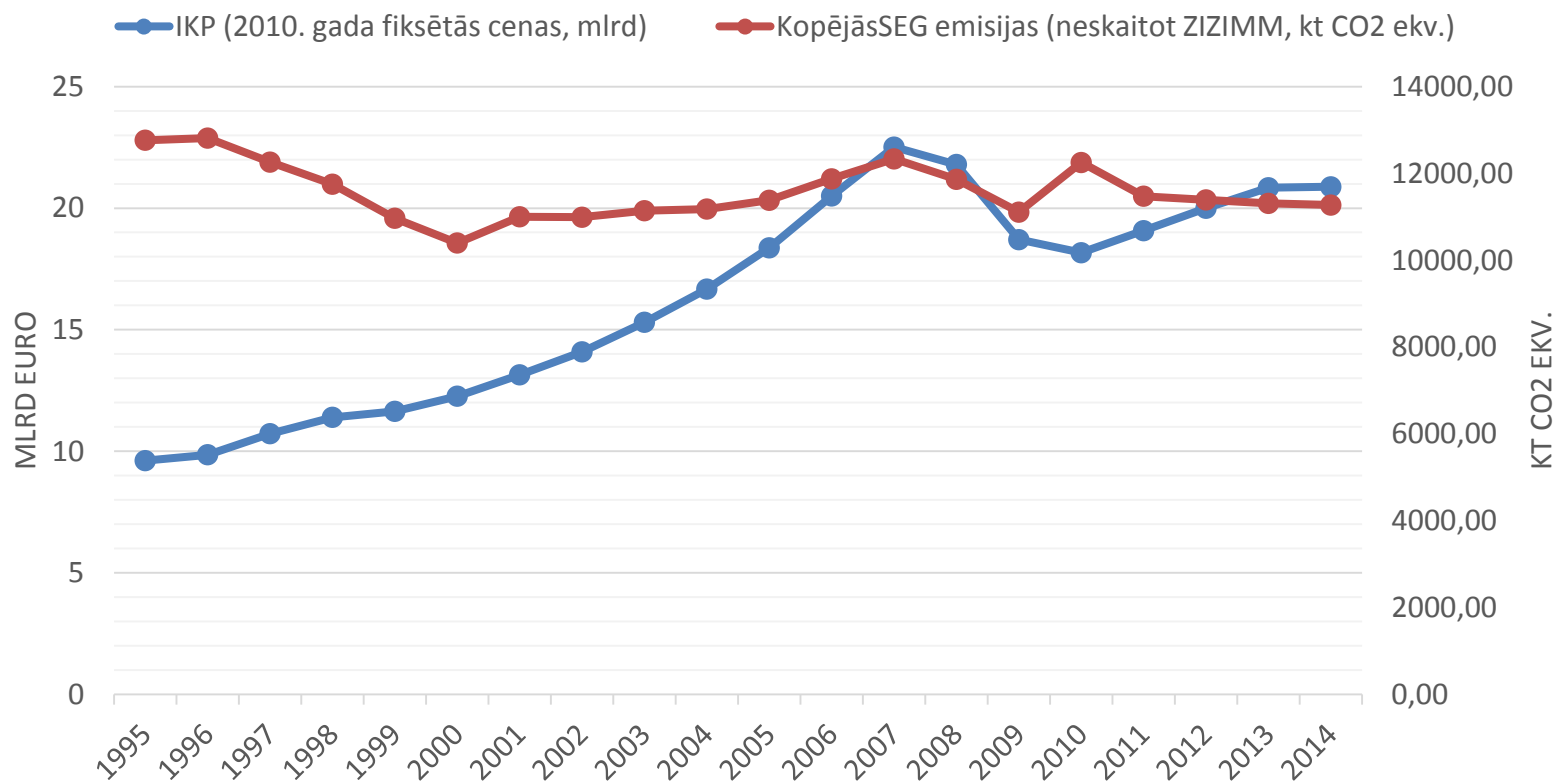
ES IKP un SEG emisiju kopsakarības 1990-2015

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kopējās Latvijas SEG emisijas un iekšzemes kopprodukts (IKP)

SEG atsaiste no
IKP Latvijā nav
pastāvīga,
novērojama tikai
periodiski.

11 393 294 tonnas CO₂ ekv – tieši tik daudz emisijas radījām 2014.g.!

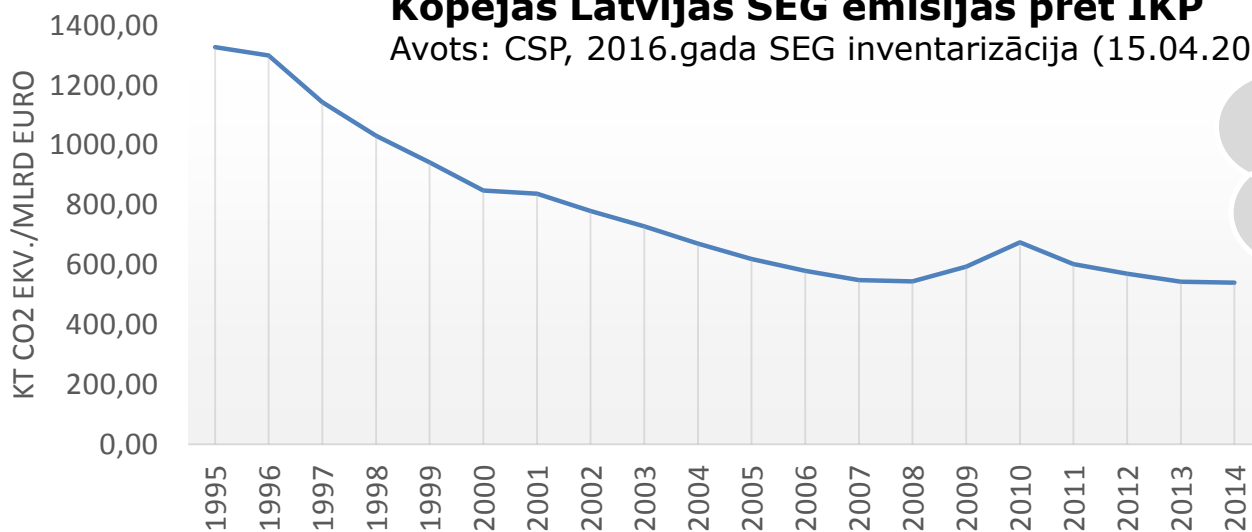

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas SEG emisiju intensitātes vērtējums

Kopējās Latvijas SEG emisijas pret IKP

Avots: CSP, 2016.gada SEG inventarizācija (15.04.2016)

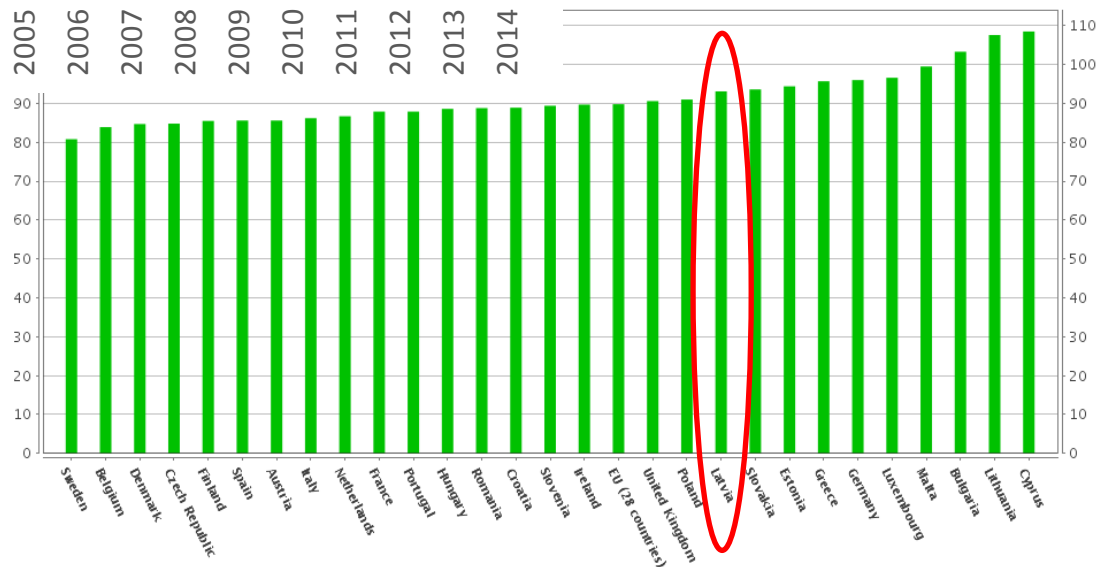

**Neskatoties uz
samazinājumu,
vienas no lielākajām
ES (2014.gadā 539
890 tCO₂ekv/mlrd.
EUR)**

**Sliktāka kā
vidēji ES**

**SEG intensitāte enerģijas
patēriņā 2013.gadā**

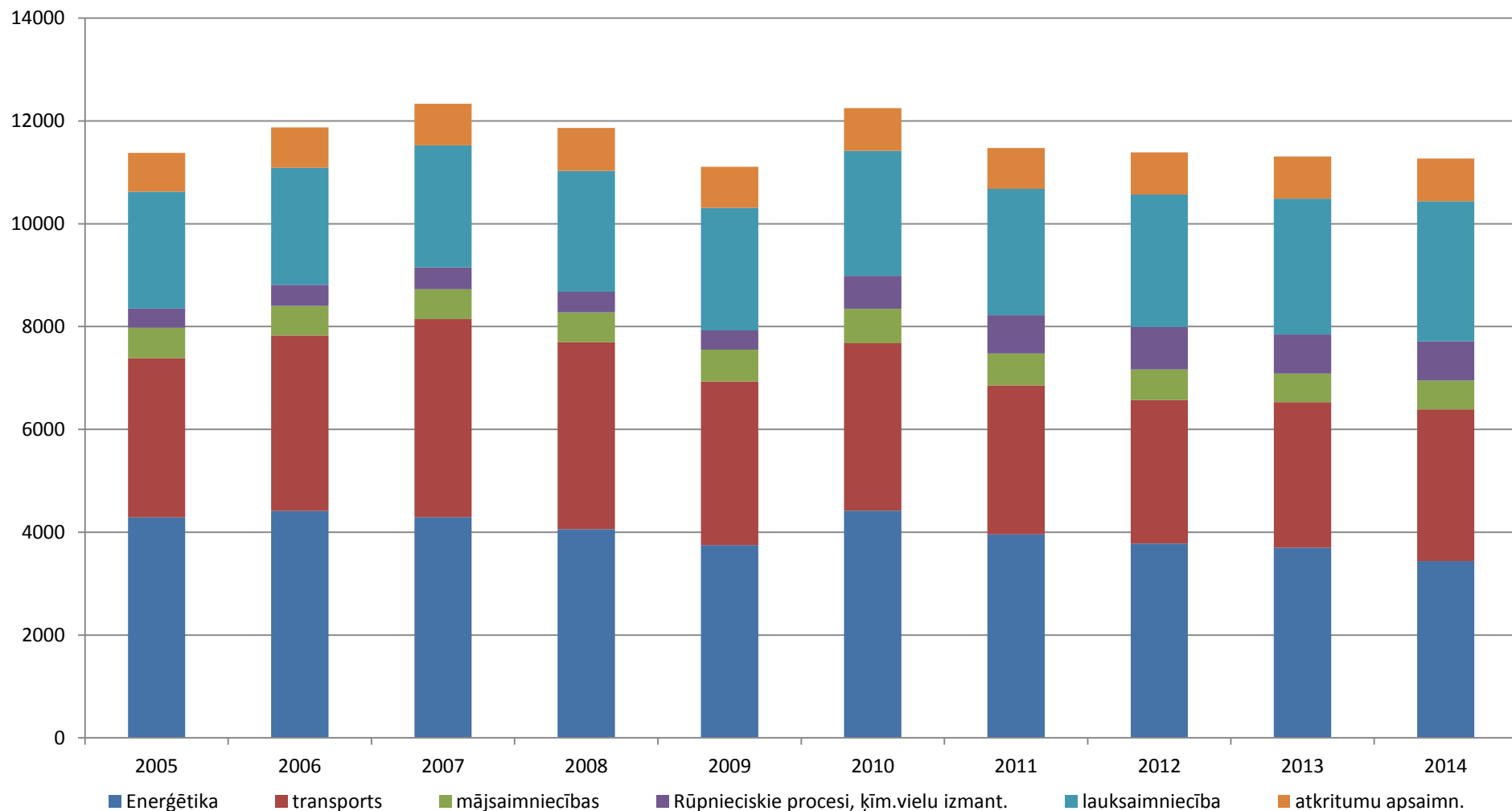
Avots: Eurostat

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kopējo Latvijā radīto SEG emisiju dinamika un struktūra (kt CO₂ ekv.)

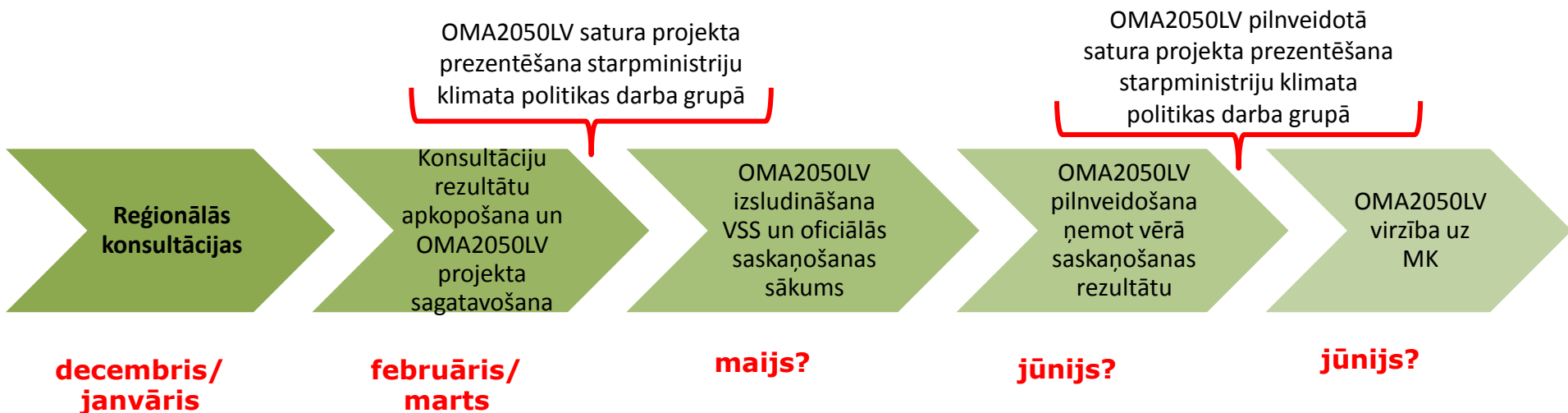

Datu avots: 2016.gada SEG inventarizācija (15.04.2016)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Latvijas oglekļa mazietilpīgas attīstības stratēģijas 2050.gadam (OMA2050LV) provizoriskais izstrādes un saskaņošanas grafiks

OMA2050LV izstrādē ņem vērā:

- faktiskās un prognozētās SEG **emisijas**;
- starptautiskās, Eiropas Savienības un nacionālās **politikas** (ne vien klimata, bet arī nozaru politikas);
- faktisko un prognozēto **tautsaimniecības attīstību**;
- datus par **resursu** pieejamību;
- pieejamo informāciju par **tehnoloģiju attīstību**.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata pārmaiņas – nozīmīgākais globālais risks!

2015	2014	2015	2016	2017
Būtiskas sistēmiskas finanšu problēmas	Fiskālās krīzes	Ūdens krīzes	Neizdošanās ierobežot klimata pārmaiņas un pielāgoties tām	Masu iznīcināšanas ieroči
Ūdens nodrošinājuma krīzes	Klimata pārmaiņas	Strauja un plaša infekcijas slimību izplatība	Masu iznīcināšanas ieroči	Klimata ekstrēmi
Hroniska fiskālā nesabalansētība	Ūdens krīzes	Masu iznīcināšanas ieroči	Ūdens krīzes	Ūdens krīzes
Masu iznīcināšanas ieroči	Bezdarbs un darbaspēka trūkums	Starpvalstu konflikti ar reģionālām sekām	Plaša mēroga piespiedu migrācija	Lielas dabas katastrofas
Neizdošanās ierobežot klimata pārmaiņas un pielāgoties tām	Kritiskās informācijas infrastruktūras sabrukums	Neizdošanās ierobežot klimata pārmaiņas un pielāgoties tām	Būtiski enerģijas cenu šoki	Neizdošanās ierobežot klimata pārmaiņas un pielāgoties tām
ekonomiskie	vides	ģeopolitiskie	sociālie	tehnoloģiju

Pasaules Ekonomikas Forums kopš 2007. gada globāli izvērtē 50 būtiskākos riskus. **Starp dominējošiem 5 riskiem nu jau vairākus gadus ierindotas klimata pārmaiņas un to ekstrēmi!**

Avots: <http://reports.weforum.org/global-risks-2017/>

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Darāmais ...

Kas zina ko grib, spēj – ko grib.

Rainis

Paldies par uzmanību!
Jautājumi?

Dr. Oec. Ilze Prūse

Klimata pārmaiņu departamenta direktore

ilze.pruse@varam.gov.lv

